

Piers-Harris Çocuklar ?çin Öz Kavram Ölçe?i

RECOMMENDED CITATION

memjavad (2025). *Piers-Harris Çocuklar ?çin Öz Kavram Ölçe?i*. Turkish Psychological Scales. Retrieved from <https://tr-scales.arabpsychology.com/?p=29098>

Özet

Piers-Harris Çocuklar İçin Öz Kavram Ölçeği (PHSCS), çocukların kendileri hakkındaki algılarını ve duygularını, yani öz kavramlarını değerlendirmek için tasarlanmış geniş kapsamlı bir psikometrik araçtır. Bu ölçek, çocukların davranışsal, entelektüel ve okul durumu, fiziksel görünüm ve nitelikler, anksiyete, popülerlik, mutluluk ve memnuniyet gibi farklı boyutlardaki benlik algılarını ölçmeyi amaçlar. Ölçeğin Türkçe uyarlaması, Türk kültürü ve diline uygun hale getirilerek çocukların öz kavramlarını güvenilir ve geçerli bir şekilde değerlendirme imkanı sunmaktadır. Bu adaptasyon, özellikle klinik, eğitim ve araştırma ortamlarında çocukların psikolojik sağlığını anlamak ve desteklemek için önemli bir araç haline gelmiştir.

PHSCS, çocukların kendileri hakkındaki olumlu ve olumsuz inançlarını ve duygularını ayrıntılı bir şekilde ortaya koyarak, gelişimsel süreçlerindeki güçlü ve zayıf yönlerini belirlemeye yardımcı olur. Ölçek, çocukların benlik saygısı düzeylerini anlamak ve olası psikososyal sorunları erken tespit etmek için kullanılabilir. Bu adaptasyon çalışması, çocuk psikolojisi alanında çalışan profesyoneller için değerli bir kaynak olup, çocukların iç dünyalarına dair kapsamlı bir bakış açısı sunar.

Anahtar Kelimeler

Öz kavram, çocuklar, psikolojik değerlendirme, Piers-Harris, benlik saygısı, uyarlama, psikometrik test, gelişim psikolojisi, çocuk psikolojisi.

Yazarlar

Orijinal Ölçeğin Yazarları: Ellen V. Piers, Dale B. Harris

Türkçe Uyarlamanın Yazarı: N. Öner

Amaç

Piers-Harris Çocuklar İçin Öz Kavram Ölçeği'nin temel amacı, 8 ila 16 yaş arasındaki çocukların öz kavramlarını kapsamlı bir şekilde değerlendirmektir. Ölçek, çocukların kendilerini nasıl algıladıklarını, kendi yeteneklerine, sosyal ilişkilerine, fiziksel görünümüne ve genel mutluluklarına dair inançlarını ve duygularını ölçerek, onların psikolojik iyi olmalarına dair önemli bilgiler sunar. Bu değerlendirme, çocukların benlik algısının farklı boyutlarını anlamak için kullanılır.

Ölçek, çocukların benlik saygısı düzeylerini belirleyerek, düşük benlik saygısının neden olabileceği potansiyel psikopatolojilerin veya uyum sorunlarının erken tespitine katkıda bulunur. Klinik ortamlarda, terapi planlarının oluşturulmasında ve müdahalelerin etkinliğinin değerlendirilmesinde önemli bir araç olarak kullanılır. Eğitim ortamlarında ise, çocukların okul

performansları ve sosyal uyumları etkileyebilecek öz kavram sorunları tespit etmek ve destekleyici programlar geliştirmek amacıyla kullanılır. Araştırma alanında ise, çocuk gelişimindeki öz kavram dinamiklerini incelemek ve farklı popülasyonlarda öz kavram özelliklerini karşılaştırmak için değerli veriler sağlar.

Yapı

Piers-Harris Çocuklar İçin Öz Kavram Ölçeği, öz kavram çok boyutlu bir yapı olduysa varsayımına dayanır. Öz kavram, bireyin kendine ilişkin algıları, inançları ve değerlendirmelerinin bütünüdür. Bu yapı, sadece bilişsel bir değerlendirme değil, aynı zamanda duygusal bileşenleri de içerir. PHCSCS, bu karmaşık yapıyı alt ana boyutta ele alır:

Davranışsal Uyum: Çocuğun genel davranışları ve sosyal kurallara uyumunu algılaması.

Entelektüel ve Okul Durumu: Çocuğun akademik yeteneklerini, okul başarısını ve genel zihinsel yeterliliğini algılaması.

Fiziksel Görünüm ve Nitelikler: Çocuğun kendi fiziksel görünümü, sağlığı ve fiziksel becerileri hakkındaki algıları.

Anksiyete: Çocuğun kaygı düzeyleri, endişeleri ve gerginlik hislerine ilişkin algıları.

Popülerlik: Çocuğun akranları arasındaki popülerliğini, sosyal kabulünü ve arkadaşlık ilişkilerini algılaması.

Mutluluk ve Memnuniyet: Çocuğun genel yaşam memnuniyeti, mutluluk düzeyi ve kendi hayatından ne kadar keyif aldığını algılaması.

Bu alt boyutlar, çocukların öz kavramlarındaki farklı yönlerini ayrı ayrı değerlendirerek, genel bir benlik saygısı puanını yan sıra, hangi alanlarda çocuğun güçlü veya desteklenmesi gereken yönleri olduğunu belirlemeye olanak tanır. Ölçek, her bir boyutta çocuğun kendi algılarını yansıtan maddeler içerir ve böylece öz kavram zenginliğini ve karmaşıklığını yakalamayı hedefler.

Geçerlik

Piers-Harris Çocuklar İçin Öz Kavram Ölçeği'nin geçerliği, bir ölçeğin ölçmeyi amaçladığı şeyi ne kadar doğru ölçtüğünü gösteren kritik bir psikometrik özelliktir. Orijinal ölçek için kapsamlı geçerlik çalışmaları yapılmış olsa da, Türkçe uyarlaması için psikometrik özellikler hakkında sağlanan kaynakta spesifik bir bilgi bulunmamaktadır. Ancak, bir uyarlama çalışmasında genellikle şu tür geçerlik analizleri yapılır:

Kapsam Geçerliliği: Ölçek maddelerinin, ölçülmek istenen öz kavram yapısının tüm önemli yönlerini yeterince temsil edip etmediği değerlendirilir. Genellikle uzman görüşleri alınarak sağlanır.

Yapı Geçerliliği: Ölçeğin teorik olarak ölçtüğü yapıyı ne kadar iyi ölçtüğünü inceler. Bu, faktör

analizi ile ölçeğin alt boyutlarının teorik modele uygunluğunu, ayrıca yakınsak ve ayrıcak geçerlik çalmalarıyla başka ilgili veya ilgisiz yapılarla korelasyonların inceleyerek belirlenir. Örneğin, öz kavram ölçeğinin başka bir benlik saygısı ölçeği ile pozitif korelasyon göstermesi yakınsak geçerliye işaret ederken, kaygı ölçeği ile daha düşük korelasyon göstermesi ayrıcak geçerliyi destekler.

Ölçüt Geçerliliği: Ölçek puanlarının, dikkatli bir ölçüt veya kriterle ilişkisini inceler. Bu, eş zamanlı geçerlik (aynı anda ölçülen bir kriterle ilişkili) veya yordayıcak geçerlik (gelecekteki bir kriteri yordama yeteneği) şeklinde olabilir. Örneğin, düşük öz kavram puanlarının depresyon belirtileriyle ilişkili olması eş zamanlı geçerliye bir örnek olabilir.

Türkçe uyarılmanın geçerlik çalmaları, Türk çocuk popülasyonunda ölçeğin kültürel uygunluğunu ve psikometrik sağlamlığını teyit etmek için hayati öneme sahiptir. Bu çalmalar, ölçeğin Türkiye'deki araştırma ve uygulama alanlarında güvenle kullanılabilmesi için temel olmaktadır.

Güvenirlilik

Güvenirlilik, bir ölçme aracının tutarlılık ve kararlılık derecesini ifade eder; yani aynı koşullarda tekrar tekrar uygulandığında benzer sonuçlar verme yeteneğidir. Piers-Harris Çocuklar İçin Öz Kavram Ölçeği'nin Türkçe uyarılmasının güvenirlilik düzeyine ilişkin spesifik veriler kaynakta belirtilmemiştir. Ancak, uyarılma çalmalarında genellikle araştırmadaki güvenirlilik türleri incelenir:

İç Tutarlılık (İçsel Tutarlılık): Ölçekteki maddelerin aynı yapıyı ölçme derecesini gösterir. Genellikle Cronbach Alfa katsayısı ile değerlendirilir. Yüksek bir Alfa değeri (genellikle 0.70 ve üzeri), maddelerin birbiriyle tutarlı olduğunu ve aynı psikolojik özelliği ölçtüğünü gösterir. Alt boyutlar için de ayrı ayrı Alfa katsayıları hesaplanır.

Test-Tekrar Test Güvenirliliği: Ölçeğin zaman içindeki kararlılığını ölçer. Aynı çocuklara farklı zamanlarda (örneğin 2-4 hafta arayla) ölçek tekrar uygulanır ve iki uygulama arasındaki puanların korelasyonu hesaplanır. Yüksek bir korelasyon katsayısı (genellikle 0.70 ve üzeri), ölçeğin zamanla stabil sonuçlar verdiğini gösterir.

Paralel Formlar Güvenirliliği: Eğer ölçeğin birden fazla eşdeğer formu varsa, bu formlar arasındaki korelasyon incelenir. Ancak PHCSCS için genellikle tek bir form kullanılır.

Derecelendiriciler Arası Güvenirlilik: Gözlemci veya derecelendiriciye dayalı ölçeklerde önemlidir. PHCSCS gibi kendini bildirim ölçeklerinde daha az öneme sahiptir, ancak eşer ebeveyn veya öğretmen formları da mevcutsa bu da incelenebilir.

Türkçe uyarılmanın güvenirlilik çalmaları, ölçeğin Türk çocuk popülasyonunda tutarlı ve kararlı ölçümler yapabildiğini göstermesi beklenir. Bu çalmalar, ölçeğin klinik ve araştırma uygulamalarındaki güvenilirliğini teyit etmek için esastır. Güvenirlilik ve geçerlik, bir psikometrik aracın bilimsel sağlamlığının temel taşlarıdır.

Faktör Analizi

Faktör analizi, bir dizi gözlenen değişken arasındaki ilişkileri inceleyerek, bu değişkenlerin altında yatan daha az sayıda ve daha genel "faktörleri" veya "boyutlar" belirlemeyi amaçlayan bir istatistiksel yöntemdir. Piers-Harris Çocuklar için Öz Kavram Ölçeği gibi çok boyutlu bir yapıyı ölçen araçlarda, faktör analizi ölçeğin teorik yapısını ampirik olarak doğrulamak için kritik öneme sahiptir. Orijinal Piers-Harris ölçeği geliştirilirken, faktör analizleri sonucunda yukarıda bahsedilen alt ana faktör (davranışsal uyum, entelektüel ve okul durumu, fiziksel görünüm ve nitelikler, anksiyete, popülerlik, mutluluk ve memnuniyet) ortaya çıkmıştır.

Türkçe uyarlaması için kaynakta spesifik bir faktör analizi bilgisi bulunmamaktadır. Ancak, bir ölçeğin farklı bir kültüre uyarlanması sürecinde, doğrulayıcı faktör analizi (DFA) veya keşifsel faktör analizi (KFA) yöntemleri kullanılarak ölçeğin faktör yapısının Türk örnekleminde de benzer şekilde ortaya çıkıp çıkmadığı incelenmelidir. Bu analizler, ölçeğin kültürel olarak da geçerli ve aynı alt boyutları ölçtüğünü gösterir. Faktör analizi sonuçları, ölçeğin hangi maddelerinin hangi alt boyutlara ait olduğunu belirleyerek, puanlama ve yorumlama süreçlerine rehberlik eder. Örneğin, eğer Türkçe uyarlamada orijinal alt faktör yapısı korunuyorsa, bu ölçeğin Türk kültüründe de öz kavramın benzer boyutları ölçtüğünü gösterir.

Enstrüman

Test Türü: Kendini Bildirme Envanteri, Psikometrik Test, Uyarlama

Format: Genellikle evet/hayır veya doğru/yanlış şeklinde ikili yanıt formatına sahip maddelerden oluşan bir anket. Bazı versiyonları Likert tipi derecelendirme ölçeği de kullanılabilir. Çocuklar, her bir maddeyi kendilerine ne kadar uygun bulduklarını belirtirler.

Mevcut Diller: Türkçe (uyarlama), İngilizce (orijinal)

Popülasyon Grubu: Çocuklar

Yaş Grubu: Genellikle 8-16 yaş arası çocuklar. Bazı çalışmalarda bu aralık biraz daha genişletilebilir.

Popülasyon Detayları: İlkokul ve ortaokul çağındaki çocuklar. Hem klinik (örn. anksiyete, depresyon, öğrenme güçlüğü olan çocuklar) hem de genel popülasyon (okul örneklemi) üzerinde kullanılabilir. Kültürel çeşitlilik gösteren örneklemelerde uyarlama ve norm çalışmaları önemlidir.

Test Metodolojisi: Ölçek, bireysel veya grup halinde uygulanabilen kağıt kalem testidir. Yönergeler okunduktan sonra çocuklar maddeleri okur ve kendilerine uygun olan yanıtı işaretlerler. Uygulama süresi genellikle 15-20 dakika civarındadır. Puanlama, genellikle belirli maddelerin yanıtlarına göre yapılır ve bir toplam öz kavram puanı ile alt boyut puanları elde edilir.

edilir. Yüksek puanlar genellikle daha olumlu bir öz kavram veya ilgili alt boyutta daha yüksek bir yeterliliği gösterir.

Anahtar Kelimeler

Çocuk gelişimi, öz kavram, Piers-Harris, benlik algısı, psikolojik ölçüm, uyarlama, psikometrik özellikler, benlik saygısı, çocuk psikolojisi.

Yazarlar

Yazar ORCID Tanımlayıcı: Sağlanan kaynakta mevcut değildir.

Kurum E-posta Adresleri: Sağlanan kaynakta mevcut değildir.

Yayın Adresi: Sağlanan kaynakta mevcut değildir. (Türkçe uyarlaması için: Türk Psikologlar Derneği Yayınları, Ankara)

İzinler, Ücretler ve Test Yılı

Piers-Harris Çocuklar İçin Öz Kavram Ölçeği'nin orijinal versiyonu ticari bir yayıncı tarafından dağıtılmaktadır ve kullanım için genellikle izin ve ücret gerektirmektedir. Türkçe uyarlaması için ise, kaynakta belirtilen yayıncı [Türk Psikologlar Derneği Yayınları](#)'dır. Bu yayının aracılığıyla ölçeğin el kitabına erişim sağlanabilir. Ölçeğin kullanımı için izinler ve olası kullanım ücretleri hakkında bilgi almak için doğrudan Türk Psikologlar Derneği Yayınları ile iletişime geçilmesi gerekmektedir.

Türkçe uyarlama el kitabının yayını **1996**'dır. Bu tarih, uyarlamanın Türkiye'deki akademik ve klinik kullanıma sunulduğu yıla işaret etmektedir. Ölçeğin güncel sürümleri veya ek materyalleri hakkında bilgi için yayıncı ile iletişime geçmek önemlidir.

Referanslar

Öner, N. (1996). Piers-Harris' in çocuklar için öz kavram ölçeği el kitabı. Türk Psikologlar Derneği Yayınları, Ankara.

Piers, E. V., & Harris, D. B. (1964). *Piers-Harris Children's Self-Concept Scale (PHCSCS)*. Nashville, TN: Counselor Recordings and Tests. (Orijinal ölçeğin referansı)

Piers-Harris Çocuklar İçin Öz Kavram Ölçeği Maddeleri

ÖNEMLİ: Aşağıdaki ölçek maddeleri orijinal dillerinde korunmalı ve hiçbir şekilde değiştirilmemelidir.

Sa?lanan kaynakta ölçek maddeleri bulunmamaktadır.

ARABPSYCHOLOGY.COM